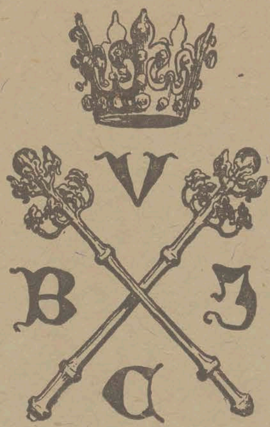

V
B
J
C

1/2 p d 7

S E J M   C Z T E R O L E T N I.

Mowy zawarte w tomie III. 1788-1792.

Rok 1788.

~~xxxBernowiczxMichałxxnrxx28xdxx2xXxx~~

1. Jordan Jan. Głos... 2.XI. nr. 6.
2. Karśnicki Ludwik, Głos...3.XI. nr.4.
3. Krasiński Jan, Mowa... 10.XII. nr. 7.
4. Mniszech Michał Wandalin, Głos... 27.X. nr 3.
5. Suchodolski Wojciech, Mowa... 11.XI. nr. 5.
6. Stanisław August, Mowa... 7.X. nr. 2.

Rok 1789.

1. Bernowicz Michał, Mowa... 2.X. nr.28.
2. Butrymowicz Mateusz, Głos...7.III. nr.16.
3. Czacki Michał, Mowa... 26.II. nr.12.
4. Krasiński Adam bp., Głos...18.VIII. nr.25.
5. Kublicki Stanisław,Przymówienie się...16.IV. nr. 21.
6. " " " ...28.IX. nr. 27.
7 " " " ...15.XII.nr. 30
8. Mniszech Michał Wandalin, Głos...29.I. nr. 10.
9. Morski Onufry, Głos... 3.VIII. i 6.VIII. nr. 24.
10.Moszyński Fryderyk Józef, Głos... 9.III. nr. 17.
11.Potocki Ignacy,Głos... X0.XII. nr. 29.
12.Radziszewski Michał, Głos...26.II. nr. 13
13.Rożnowski Antoni, Głos...17.III. nr. 18.
14.Stanisław August, Głos...7.IX. nr. 26.
15. Strasz Michał, Głos... 3.IV. nr. 20.
16. Suchodolski Wojciech, Mowa... 5.VI. nr. 22.
17. " " ,Mowa...17.VII. nr. 23.

~~18. Świętosławski Wojciech, G~~

ł

18. Swiętosławski Wojciech, Głos... 3.III. nr. 15.

19. Szembek Krzysztof bp., Głos...19.I. nr. 9.

20. " " " , Głos... 27.II. nr. 14.

21. Walicki Bazyli, Mowa...8.I. nr. 8.

22. Wawrzecki Tomasz, Głos...20.II.nr.11.

23. Zeleński,Franciszek, Mowa...26.III.nr.19.

Rok 1790.

1. Dłuski Sebastyan, Głos...2.IV. nr.1.

2. Kościałkowski Tadeusz, Mowa...26.IV. nr.32.

3. Krasiński Adam bp., Mowa...7.V. nr.33.

4. Mostowski Tadeusz, Podziękowanie...13.XII.nr.36.

5. Pągowski Józef, Mowa...20.XII. nr. 35.

6. Rzyszczewski Adam,mGłos...10.V. nr.34.

7. Wybranowski Ignacy, Mowa...30.III. nr.31.

Rok 1791.

1. Chojecki Jan, Głos... 15.IX. nr. 41.

2. Czacki Michał, Głos... 24.XI. nr.47.

3. Dłuski Tomasz, Mowa...20.I. nr.37.

4. Hryniewiecki Kajetan, Mowa...14.XI. nr.45.

5. Moszyński Fryderyk Józef, Głos...23.IX. nr.43

6. " " " , Głos...26.IX.nr.44.

7. Sokołowski Serafin, Odwołanie się...4.IV. 38.

8. Stanisław August, Głos... 13.XII. nr. 48

9. Suchorzewski Jan, Głos... 3.V. nr.40

10. Swiętosławski Wojciech, Głos...15.IX. nr.42.

11. Witosławski Józef, Głos... 22.XI. nr 46. ✓

12. Zakrzewski Ignacy, Mowa...3.V. nr.39.

Rok 1792.

1. ~~Stanisław August, Głosy... 27.I. 49.~~

MOWA

JASNIE WIELMOZNEGO JMCI PANA 7

KRASIŃSKIEGO,

STAROSTY OPINOGURSKIEGO,

POSŁA z WOIEWODZTWA PODOLSKEGO

Na Sessyi Seymowey dnia 10. Grudnia 1788. Roku

MIANA.

NAYIASNIEYSZY PANIE KROLU MOY MIŁOSCIWY!

PRZESWIETNE SKONFEDEROWANE RZPLITEY STANY!

PRAWA ustanowione gdy czczemi tylko wyrazy folialy napełniaiącemi zostaią, y dopełnianemi nie są, staią się nieużytecznemi, od zamiaru swoiego zupełnie oddalaią się; a skutek z nich obiecywany, Ustanowy Rządu y Losow Obywatelow zabeśpieczenia, w Intrygę się zamienia, albo przemocy służy za zasłonę — w takowym społeczeństwie często doznawać przychodzi, że Prawa dla słabych tylko staią się nie przerwaną twierdzą — dla mocnieyszych zaś, lub silne poparcie maiących, mało od wykroczenia wstrzymaiącym hamulcem — Te zastanowienia przez boiaźń, abyśmy rownież nie zachowuiąc Prawa tych złych skutkow nie doznali, przypominaią mi od Narodu ostrzeżenie prawem upoważnione, aby Posłowie u obcych zostaiący Dworow swoich czynności y urzędowania zdali nam usprawiedliwienie; na tym wsparty, a gołosłownym niechcąc go widzieć, aby Jchmość Panowie Ministrowie odwołani, swoiey dopełnili powinności, doprasfzam się. —

Jeżeli Człowiek rozsądny rozciąga swoią ciekawość do zgłębienia serca ludzkiego taynikow, nayskrytsze onych docieka myśli, y skutki w swoich rozeznawa przyczynach, bo zna tę potrzebę żyiąc w towarzystwie, że swoie czynności stosownie do wspoł z nim w Obywatelstwie żyiących kierować winien; tym mocniey Na-

rody,

rody, które niepodległość y udzielność swoię u obcych w poważeniu mieć żądaią, winni mieć oko pilne na wzrot czynności innych Narodow, Ustawy Rządowemi, lub związki koiarząc, szkodliwemi stać się mogącemi. Potrzeba ztąd wynika, aby o prawdziwych politycznych Mocarstw Interessach dokładną mieli wiadomość — y żeby przezorność przeyrzała układy wszystkie, które Rząd cudzey Monarchii, lub Ministrowie na czele onego będący knować mogą — pokrywaiąc one sekretem y dyssymulacyą. — To iest prawdziwe źrzodło potrzeby Posłow, z tego wielkość ich obowiązkow się okazuie — ztąd wnosić można, ile Minister zadosyć czyniący obowiązkom użytecznym swoiemu Krajowi, ile zaś przeciwnie czyniący szkodliwym staie się — ztąd dla nich potrzeba nadgrody y kary wypływa — nadgrodaby cnocie ochoty wpełnieniu powinności dodawała, boiaźń kary, aby podłe umysły w obrębach powinności utrzymać zdołała ; w tym to zamiarze Prawo nasze ostrzegło zdawanie czynności od sprawuiących urząd poważny Ministra. —

Jeżeli partykularny w społeczeństwie wykraczaiący przeciwko ustawom powszechnym nietylko nagany, ale y kary częstokroć na siebie ściąga — tym mocniey publicznego charakteru na sobie noszący cechę, wykraczaiąc winnieyszym się staie, bo nie szczególne społeczeństwa zrywa związki, ale ogólną publiczność obraża, y całego społeczeństwa pokrzywdzenia staie się przyczyną. — Występek iego nagannieyszym się staie — a ukaranie tym przykładnieysze być powinno, im większym Rządu staie się Interessem, aby nikt następnie za iego iść torem nie ważył się. —

Z tego powodu, iako Obywatel trwożliwy o wszystko, co się tyczy pomyślności Kraiowey — iako Poseł przestrzegać oney w obowiązku maiący — zapatrzywszy się na Extrakt Mandatu nakazuiącego wypłacanie dożywotniey pensyi summy 800 Złotych Niemieckich Jmci Panu Kordycellemu, donieść o tym miałem za powinność W. K. Mości y Prześwietnym Stanom Skonfederowanym w tym celu, aby się explikował ; gdy zaś teraz widzę z explikacyi drukowaney rozrzuconey, y w tey się doczytuię, że tę pensyą za Starostwo od kilkunastu lat odpadłe pod czas urzędowania swoiego zyskał z podeyrzanego, winnym go bydź uznaię. —

Niechay mi się godzi zapytać, czyli w swoich interessach, czyli w Kraju swoiego potrzebach wysłany został zapłacony od Skarbu Koronnego y Litewskiego, y za czas w Warszawie przepędzony, y za przeciąg bezskutecznego bawienia się, a bardziey szkodliwego w Wiedniu — dopełniłże swoiey Instrukcyi? — Zapomniał podobno o tym, co sobie miał przepisane — ale powagi urzędowania swoiego użył skutecznie, aby swoiey kieszeni opatrzenie zyskał — nie wiem czyli to z Instrukcyą zgodnie, nie wiem czyli zgodnie

z wdzię-

z wdzięcznością za to, że przyſpoſobionym zoſtał wſpół-Obywatelem — y zaufania W. K. Mci odebrał dowod, ale wiem, że ſtoſownie do kalkulacyi prywatney. — Pierwey donoſiłem, że penſyą odebrał, teraz zaś, ze po mimo Rady zezwolenia, bez zgłoſzenia ſię do niey, w ciągu Urzędowania ſwoiego ważył ſię partykularny właſny y oſobiſty na ſwoy zyſk kierować interes, y przeciwko Inſtrukcyom danym poſtąpił — by ſię tu natychmiaſt ſtawił wyroku Seymuiących Stanow domagam ſię. — Jeżeli winny, ſądzony niech będzie. — Należy ſię tym bardziey weyrzeć w to, y przykład uczynić, iż ten obwiniony ſiebie oczyſzczaiąc, Radę y JW. Dziedufzyckiego męża niezkażoney Cnoty obwinia, Explikacyą względem Soli rozrzucono — Tę u Laſki ſkładam — że żądania moiego względem Sądu Jmci Pana Kordycellego nie odſtąpię, to z mieyſca moiego mam honor oświadczyć. —

Was zaś Zacni Mężowie Radę ſkładaiący JW. Marſzałku, iako na iey czele będący — JO.Mci Xże Biſkupie Płocki, JW. Szydłowſki Kaſztelanie Zarnowſki wzywam, abyście przed Stanami poprzyſiężoną ſtwierdzili wiarą, dla czego, gdy od JW. Małachowſkiego Kanclerza W. Koronnego — Expedycye Jmci Pana Kordycellego wam komunikowane zoſtały, tegoż odwołania y kary godnego wyrokiem waſzym uznaliście, za co na naſtępney Seſſyi ten wyrok z Xiąg wymazaliście, y nieuſkutecznionym zoſtawiliście? — Jako ta czynność rownie bezprawna, tak ſię z niey uſprawiedliwić chcieycie — y kto winien, wy, czyli Pan Kordycelli okażcie? — wiem, że ieſt bezprawie, powinnością ieſt moią dopomnieć ſię, aby bezkarnie puſzczone nie było. —

w WARSZAWIE,

w Drukarni Uprzywileiowaney Michała Grölla, Kſięgarza Nadw. J. K. Mci.

SEJM
CZTEROLETNI
Mowy Ustawy
i Pisma

3

1788-91

W A

...GO JMCI PANA 7

...SKIEGO,

...OGURSKIEGO,

...TWA POD...

... Grudnia 17...

...N A.

NA... ...MOY MI...

...ROWANE...

...ni tylko
nia... ...ie ſą, ſt...
od... ...ſię; a ſkut...
Uſ... ...ow zabes...
zan... ...załonę
cze... ...dzi, że
ſtai... ...dla mo...
pop... ...oczenia
cen... ...piaźń,
cho... ...nie d...
od... ...ważnio...
cyc... ...zynnoś...
nan... ...arty,
go ... ...Miniſt...
dopełnim powinności, doprażam ſię. —

Jeżeli Człowiek rozſądny rozciąga...
bienia ſerca ludzkiego taynikow, nayſkry...
y ſkutki w ſwoich rozeznawa przyczynac...
iąc w towarzyſtwie, że ſwoie czynności...
w Obywatelſtwie żyiących kierować w...